

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Mirosław Major

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Antecka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 kwietnia 2021 r. w P.

odwołania **W. W.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.**

z dnia 14 października 2020 r., znak (...)(...)

w sprawie **W. W.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.**

o ustalenie kapitału początkowego

zmienia zaskarżoną decyzję i zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych do ustalenia wartości kapitału początkowego **W. W.** z uwzględnieniem następujących okresów:

- a) od 01.08.1975 r. do 31.12.1976 r.,
- b) od 01.03.1977 r. do 31.03.1977 r.,
- c) od 01.09.1977 r. do 23.10.1977 r.

(-) M. M. (1)

UZASADNIENIE

Decyzją z 14 października 2020r. znak: (...) -2020 Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalił **W. W.** kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999r.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego ZUS przyjął:

- 1) podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 449,90 zł, którą ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 36,85% przez kwotę 1220,89 zł tj. kwotę bazową,
- 2) wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalono z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. 1989-1998,
- 3) okresy składkowe w wymiarze 7 lat, 11 miesięcy i 24 dni, tj. łącznie 95 miesięcy,
- 4) okresy nieskładkowe w wymiarze 1 roku, 3 miesięcy i 19 dni, tj. łącznie 15 miesięcy,

5) współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 45,33%,

6) kapitał początkowy na dzień 1.01.1999r, wyniósł 38.261,63 zł i został obliczony w następujący sposób:

- 293,01 zł x 45,33% (współczynnik proporcjonalny) = 132,82 zł,

- (95 miesięcy składkowych x 1,3%) / 12 x 449,90 zł = 46,29 zł,

- (15 miesięcy nieskładkowych x 0,7%) / 12 x 449,90 zł = 3,96

RAZEM: 183,07

183,07 x 209 miesięcy (średnie dalsze trwanie życia) = 38.261,63 zł.

Jednocześnie jednak Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględnił okresów:

a) od 1 sierpnia 1975r. do 31 grudnia 1976r.,

b) od 1 marca 1977r. do 31 marca 1977r.,

c) od 1 września 1977r. do 23 października 1977r.,

gdyż okresy te nie zostały wystarczająco udokumentowane.

W. W. odwołał się od powyższej decyzji w części dotyczącej nieuwzględnionych przez ZUS okresów zatrudnienia w (...) S., tj. od 1 sierpnia 1975r. do 31 grudnia 1976r., od 1 marca 1977r. do 31 marca 1977r. oraz od 1 września 1977r. do 23 października 1977r. Odwołujący podniósł, iż może udowodnić za pomocą zeznań świadków, że pracował również ww. okresach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasową argumentację.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. W. urodził się (...), z wykształcenia jest rolnikiem. Pracował m.in. jako traktorzysta (bezsporne).

W dniu 11 lipca 1975r. odwołujący złożył w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S. wniosek o zatrudnienie.

W dniu 1 sierpnia 1975r. W. W. oraz Spółdzielnia Kółek Rolniczych w S., reprezentowana przez Dyrektora, zawarli umowę o pracę na czas określony 1 roku począwszy od 1 sierpnia 1975r.

Zgodnie z ww. umową, odwołującemu powierzono obowiązki „stażysty” w wymiarze „8 godzin dziennie”. Pracę tę wykonywał w Zakładzie Gospodarstw Rolnych w T.. (...) w S. było siedzibą pracodawcy. Jako stażysta odwołujący pracował w biurze, a czasami jeździł ciągnikiem.

W dniu 1 marca 1976 r. strony powyższego stosunku pracy zawarły umowę na czas nieokreślony od 1 marca 1976r., na pełen etat. Zgodnie z umową W. W. objął stanowisko traktorzysty w (...) T.. Jako traktorzysta odwołujący jeździł ciągnikiem w polu, wykonując różne prace polowe lub inne usługi za pomocą tego pojazdu.

Angażem z 1 listopada 1976r. pracodawca ((...) S.) powierzył odwołującemu stanowisko magazyniera (...).

Natomiast z dniem 1 sierpnia 1977r. pracodawca zmienił odwołującemu stawkę zaszeregowania (angaż z 17 sierpnia 1977r.).

Z dniem 24 października 1977r. odwołujący rozpoczął odbywanie zasadniczej służby wojskowej, która trwała aż do 15 października 1979r.

Tylko częściowo zachowała się dokumentacja placowa odwołującego z tytułu ww. zatrudnienia, tj. jedynie za miesiące 01/1977, (...), (...), (...), (...), (...), (...).

Bezpośrednim przełożonym odwołującego w czasie ww. zatrudnienia był kierownik G. oraz zootechnik M..

Odwołujący nie miał przerw w zatrudnieniu w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S.. Stosunek pracy z powyższym podmiotem trwał zatem od 1 sierpnia 1975r. do 23 października 1977r., tj. do chwili rozpoczęcia służby wojskowej. Po opuszczeniu wojska W. W. nie powrócił do pracy u ww. pracodawcy.

Wraz z odwołującym w (...) S. pracowali świadkowie:

- a) Z. K., zatrudniony w (...) T. (...) S. w latach 1974-1991, zajmując stanowisko traktorzysty, a następnie magazyniera,
- b) W. M., zatrudniony w (...) S. w latach 1968-1994 jako monter ciągnikowy.

Dowód: wniosek o zatrudnienie z 11 lipca 1975r., umowy o pracę, angaże – w aktach osobowych (koperta k. 18); listy płac za okres 01/1977, 02/1977, (...), (...), (...), (...), (...) - w aktach osobowych (koperta k. 18); zaświadczenie o okresie odbywania służby wojskowej – w aktach pozwanego; zeznania świadka Z. K. – k. 40v; zeznania świadka W. M. – k. 40v; zeznania odwołującego – k. 41

W dniu 22 lipca 2020r. odwołujący złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę.

Zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją z 14 października 2020r., znak: (...) - 2020, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, działając na podstawie ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustalił W. W. wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. Wartość kapitału początkowego wyniosła 38.261,63 zł. Do ustalenia wysokości kapitału Zakład przyjął:

- 1) podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 449,90 zł (podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 36,85 % przez kwotę 1 220,89 zł, tj. kwotę bazową – $36,85 \% \times 1\ 220,89\ \text{zł} = 449,90\ \text{zł}$),
 - 2) okresy składkowe w wymiarze 7 lat, 11 miesięcy i 24 dni, tj. łącznie 95 miesięcy,
 - 3) okresy nieskładkowe w wymiarze 1 roku, 3 miesięcy i 19 dni, tj. łącznie 15 miesięcy,
 - 4) współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 45,33 %,
 - 5) współczynnik ten służy do obliczenia części 24% kwoty bazowej wynoszącej 293,01zł,
 - 6) średnie dalsze trwanie życia wyniosło 209 miesięcy,
- $293,01\ \text{zł} \times 45,33\% \text{ (współczynnik proporcjonalny)} = 132,82\ \text{zł}$,
- $(95\ \text{miesiący składkowych} \times 1,3\%) / 12 \times 449,90\ \text{zł} = 46,29\ \text{zł}$,
- $(15\ \text{miesiący nieskładkowych} \times 0,7\%) / 12 \times 449,90\ \text{zł} = 3,96$

RAZEM: 183,07

$183,07 \times 209\ \text{miesiący (średnie dalsze trwanie życia)} = 38.261,63\ \text{zł}$.

Do ustalenia podstawy wymiaru organ rentowy przyjął podstawę wymiaru składek z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. 1989-1998.

Jednocześnie jednak Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględnił okresów:

- a) od 1 sierpnia 1975r. do 31 grudnia 1976r.,
- b) od 1 marca 1977r. do 31 marca 1977r.,
- c) od 1 września 1977r. do 23 października 1977r.,

gdyż okresy te – w ocenie pozwanego - nie zostały wystarczająco udokumentowane

Decyzją z 15 października 2020r., (...), ZUS działając na podstawie ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, po rozpatrzeniu wniosku z 22 lipca 2020r., przyznał W. W. emeryturę od 1 lipca 2020r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Wysokość emerytury brutto, obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej, wyniosła 1577,89 zł brutto. Zaś wraz ze zwiększeniem z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników emerytura wyniosła 1778,98 zł brutto (tj. 1577,89 zł + 201,09 zł).

Dowód: wniosek o emeryturę z 22 lipca 2020r., zaskarżona decyzja z 14 października 2020r. o symbolu (...), a nadto decyzja przyznająca emeryturę z 15 października 2020r. – w aktach ZUS

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie:

- dokumentów zgromadzonych w aktach niniejszej sprawy, w szczególności na k. 18 (akta osobowe odwołującego),
- dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego dot. odwołującego,
- zeznań świadków: Z. K. (k. 40v) oraz W. M. (k. 40v),
- zeznań odwołującego (k. 41).

Dokonując oceny zgromadzonego materiału dowodowego sąd uznał za wiarygodne wszystkie dokumenty zgromadzone w postępowaniu, albowiem żadna ze stron nie kwestionowała autentyczności i prawdziwości dokumentów, a i sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu. W części są to dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy, w zakresie ich kompetencji. Natomiast dokumenty prywatne korzystały z domniemania autentyczności oraz domniemania, że zawarte w nich oświadczenia złożyła osoba, która je podpisała (art. 245 k.p.c.).

W ocenie sądu nie ma wątpliwości, iż odwołujący był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy przez cały sporny okres w Spółdzielni Kółek Rolniczych. Fakt zatrudnienia począwszy od dnia podpisania pierwszej z zachowanych umów o pracę do dnia rozpoczęcia odbywania zasadniczej służby wojskowej, a nadto pełny wymiar czasu pracy wynikają z zebranych w sprawie dokumentów. Z umów o pracę, angaży, częściowo zachowanych list płac, wespół z zeznaniami świadków i odwołującego wynika, że W. W. pracował w (...) S. na pełen etat również w spornym okresie.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków Z. K. oraz W. M. i odwołującego, którzy zeznawali szczerze i spontanicznie, wskazując na charakter pracy odwołującego w (...) S.. W szczególności świadek K. oraz odwołujący wskazywali, iż odwołujący nie miał żadnych przerw w zatrudnieniu w spółdzielni, a także opisał zakres jego obowiązków. Natomiast zeznania świadka M. okazały się mniej przydatne, gdyż świadek ten nie pamiętał szczegółów zatrudnienia odwołującego.

W ocenie sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci akt osobowych oraz zeznań świadków i odwołującego był wystarczający, by poczynić ustalenia, iż W. W. nie miał przerw w zatrudnieniu w (...) w S. i wobec czego pracował tam w łącznym okresie od 1 sierpnia 1975r. do 23 października 1977r., a zatem również w okresie spornym. Organ rentowy nie naprowadził jakichkolwiek dowodów przeciwnych.

Sąd zważył, co następuje:

Rozważania prawne rozpocząć należy od zakreslenia ram przedmiotowych, tj. wytyczenia granic rozpoznania sprawy przez sąd w toku niniejszego postępowania. Zasadniczym celem postępowania przed sądem jest merytoryczne rozstrzygnięcie o żądaniach strony, co do których powstał spór (wyrok SN z 10 maja 1996 r., II URN 1/96, OSNAPiUS 1996 Nr 21, poz. 324), a funkcja rozpoznawcza sądu ograniczona została przedmiotem i zakresem konkretnej decyzji organu rentowego (postanowienie SN z 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 Nr 15, poz. 601). Zakres rozpoznania i orzeczenia (przedmiot sporu) w tych sprawach wyznaczony jest zatem w pierwszej kolejności przedmiotem decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych (postanowienie SN z 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 Nr 15, poz. 601), a w drugim rzędzie przedmiotem postępowania sądowego, określonego zakresem odwołania od decyzji organu rentowego do sądu (postanowienie SN z 11 kwietnia 2006 r., II UZ 1/06, postanowienie SN z 17 października 2011r., I UZ 29/11, wyrok SN z 13 października 2009r., II UK 234/08, wyrok SN z 14 maja 2013r., I UK 611/12, postanowienie SN z 8 listopada 2013r., II UZ 60/13, postanowienie SN z 27 lutego 2014r., II UZ 83/13, wyrok SA w Białymstoku z 8 lipca 2015r., III AUa 431/5, wyrok SA w Łodzi z 27 sierpnia 2015r., III AUa 1489/14).

Sąd wydając orzeczenie według reguł określonych w art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c., nie może zatem wykroczyć poza przedmiot postępowania wyznaczonego w pierwszym rzędzie przez przedmiot zaskarżonej decyzji, a następnie przez zakres odwołania od niej (wyrok Sądu Najwyższego z 1 września 2010 r., III UK 15/2010, LexPolonica nr 3028492).

Granice rozpoznania w niniejszej sprawie wyznacza więc treść i przedmiot zaskarżonej decyzji oraz odwołania, a sąd nie jest uprawniony do wykroczenia poza te granice. W niniejszej sprawie, odwołujący wnosił o przyznanie mu prawa do ustalenia kapitału początkowego, wskazując, że również w nieuznanych przez ZUS okresach od 1 sierpnia 1975r. do 31 grudnia 1976r., od 1 marca 1977r. do 31 marca 1977r., od 1 września 1977r. do 23 października 1977r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S.. Mając tak zakreslony przedmiot rozpoznania należy przejść do dalszych rozważań prawnych w niniejszej sprawie.

Zgodnie z treścią art. 173 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dla ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. W świetle ust. 2 powołanego przepisu stanowi on równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat. Zgodnie zaś z ustępem 3 art. 173 powołanej ustawy wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy.

W myśl art. 174 ust. 1 kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2–12. Jak stanowi art. 174 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej, przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1/ okresy składkowe, o których mowa w art. 6;

2/ okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;

3/ okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1–3 i 6–12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Zgodnie zaś z ustępem 3 art. 174 podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed 1 stycznia 1999 r.

W świetle odesłania do art. 15 ustawy emerytalno-rentowej zawartego w art. 174 ust. 3 podstawę wymiaru kapitału początkowego stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Do podstawy wymiaru, o której mowa w ust. 1 i 2, dolicza się kwoty przysługujących ubezpieczonemu w danym roku kalendarzowym wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy oraz kwoty zasiłków chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku wyrównawczego, świadczenia wyrównawczego lub dodatku wyrównawczego, a także wartość rekompensaty pieniężnej ustaloną zgodnie z pkt. 3 załącznika do ustawy z 6 marca 1997 r. o zrekompensowaniu okresowego niepodwyższania płac w sferze budżetowej oraz utraty niektórych wzrostów lub dodatków do emerytur i rent. Do podstawy wymiaru wlicza się również kwoty zasiłków dla bezrobotnych, zasiłków szkoleniowych lub stypendiów wypłaconych z Funduszu Pracy za okres udokumentowanej niezdolności do pracy.

W celu ustalenia podstawy wymiaru:

- 1/ oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2/ oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;
- 3/ oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru,
- 4/ mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19.

Ważnym elementem wpływającym na wysokość kapitału początkowego jest podstawa jego wymiaru, która jest ustalana według algorytmu wynikającego z art. 15 ustawy. Podstawę wymiaru stanowi zasadniczo przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r., lub też, na wniosek ubezpieczonego, w okresie 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu. Za podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w tych okresach przyjmuje się kwoty wynagrodzenia wypłaconego przez pracodawcę. Osoba ubiegająca się o emeryturę lub rentę musi więc wykazać wysokość przychodu stanowiącego podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, a jeżeli była pracownikiem - wysokość wynagrodzenia. Za podstawę wymiaru emerytury przyjmuje się kwotę udowodnioną przez zainteresowanego, która nie koniecznie musi odpowiadać wysokości faktycznie uzyskanego wynagrodzenia (wyrok Sądu Najwyższego z 8 sierpnia 2006 roku, I UK 27/06, OSNP 2007/15-16/235).

Nie należy przy tym pomijać, że instytucja prawna kapitału początkowego jest elementem zreformowanego systemu emerytalnego, stąd wszelkie przepisy dotyczące kwestii kapitału początkowego winny być interpretowane w zgodzie z funkcją i celem, jakie zostały przypisane nowej regulacji prawnej systemu emerytalnego. Uprawnienia emerytalne nabyte przez płacących składki przed dniem wejścia w życie reformy (przed 1 stycznia 1999 r.) zostają przeliczone według dotychczasowych zasad na tzw. kapitał początkowy, który zostaje dopisany do stanu indywidualnego konta ubezpieczonego i wraz z wpłacanymi po 1 stycznia 1999 r. składkami będzie tworzył „kapitał” stanowiący przy

przejęciu na emeryturę podstawę dla ustalenia jej wysokości. Wartość kapitału początkowego może być zasadniczo determinowana wysokością dochodów, od których opłacono składki na ubezpieczenie społeczne, uzyskiwanych przed 1999 r. i długością przebytych okresów składkowych i nieskładkowych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 4 grudnia 2007 roku, III AUa 676/07).

W niniejszej sprawie pozwany organ rentowy przyjął – gdy chodzi o zatrudnienie odwołującego w (...) S. – jedynie następujące miesiące: 01/1977, 02/1977, 04/1977, 05/1977, 06/1977, 07/1977, 08/1977. A zatem sporne pozostawały następujące okresy: od 1.08.1975 do 31.12.1976, od 1.03.1977 do 31.03.1977 oraz od 1.09.1977 do 23.10.1977.

Przypomnieć w tym miejscu należy, iż w aktach osobowych odwołującego zachowały się takie dokumenty, jak m.in. umowa z 1 sierpnia 1975r. na czas określony jednego roku od 1 sierpnia 1975r. Pracodawca nie czekając upływu ww. roku, już w dniu 1 marca 1976r. zawarł z odwołującym kolejną umowę o pracę, tym razem na czas nieokreślony. Następnie – stosownym angażem – z dniem 1 listopada 1976r. zmieniono odwołującemu stanowisko pracy. Bez wątplenia dokumenty te wskazują, że strony nawiązały stosunek pracy i go kontynuowały. Tymczasem organ rentowy całkowicie pominął ich istnienie, nie uznając całego okresu od 1 sierpnia 1975r. do 31 grudnia 1976r.

Następnie wskazać należy, iż skoro zachowały się listy płac za styczeń i luty 1977r. oraz kwiecień 1977r., maj 1977r., czerwiec 1977r., lipiec 1977r. oraz sierpień 1977r., to trudno uznać, iż akurat w marcu 1977r. odwołujący nie był zatrudniony. Wręcz przeciwnie, uznać trzeba, iż nie zachowała się jedynie dokumentacja płacowa za ten okres, tj. marzec 1977r. oraz wrzesień – październik 1977r.

Również z niekwestionowanych przez ZUS zeznań świadków i odwołującego wynika, że odwołujący nie miał przerw w zatrudnieniu w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S.. Stosunek pracy z powyższym pracodawcą trwał zatem od 1 sierpnia 1975r. do 23 października 1977r., tj. do chwili rozpoczęcia służby wojskowej. Po opuszczeniu wojska W. W. nie powrócił do pracy u ww. pracodawcy.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412), środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Ponadto, zgodnie z § 27 rozporządzenia dowody z dokumentów, pisemne zeznania świadków oraz pisemne oświadczenia zainteresowanego powinny być dołączone do wniosku w oryginale. Wyjątek od tej zasady wskazuje § 28 ust. 1 rozporządzenia, zgodnie z którym środkiem dowodowym w postępowaniu przed organem rentowym mogą być również poświadczone za zgodność z oryginałem kopie dokumentów stwierdzających stan zdrowia oraz dotyczących okresów składkowych i nieskładkowych, a także wysokości wynagrodzenia, przychodu, dochodu i uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń, wydawane przez jednostki upoważnione do przechowywania dokumentacji zlikwidowanych lub przekształconych zakładów pracy.

Zgodnie z art. 473 § 1 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. Z tego przepisu, a także z wszystkich przepisów dotyczących zasad postępowania dowodowego obowiązujących w procesie cywilnym, wynika, że sąd ubezpieczeń społecznych, dokonujący kontroli decyzji ustalającej wysokość emerytury, może ustalać wysokość wynagrodzenia otrzymywanego przez pracownika w przeszłości w oparciu o wszelkie środki dowodowe (bez ograniczeń właściwych postępowaniu przed organem rentowym). Wielokrotnie zwracano na to uwagę w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego (wyroki z 2 lutego 1996 r., II URN 3/95, z 25 lipca 1997 r., II UKN 186/97, z 14 czerwca 2006 r., I UK 115/06, z 8 sierpnia 2006 r., I UK 27/06, z 7 grudnia 2006 r., I UK 179/06, z 6 stycznia 2009 r., II UK 117/08 i z 26 stycznia 2012r., I UK 218/11) oraz w orzecznictwie sądów powszechnych (wyroki Sądów Apelacyjnych: w S. z 17 października 2006 r., III AUa 509/06, w W. z 21 listopada 2008 r., III AUA 809/08, we W. z 12 stycznia 2012 r., III AUa 1450/11 oraz w G. z 5 października 2012 r., III AUA 565/12 i z 6 lutego

2013r., III AUA 1322/12). W razie braku dokumentacji płacowej ubezpieczony - w celu wykazania podstawy wymiaru emerytury - może udowadniać wysokość swoich zarobków w oparciu o jakiegokolwiek inne środki dowodowe (np. zeznania świadków, opinie biegłych, dokumentację zastępczą, w tym dokumenty dotyczące wynagrodzenia osób zatrudnionych w podobnych okolicznościach). Podkreślić należy, że nie tylko chodzi o możliwość czynienia ustaleń na podstawie wszystkich środków dowodowych, ale także stosowanie wszystkich zasad postępowania dowodowego, a więc o czynienie ustaleń co do faktów niewymagających dowodu (powszechnie znanych - art. 228 § 1 k.p.c.; znanych sądowi urzędowo - art. 228 § 2 k.p.c.; przyznanych - art. 229 k.p.c.; niezaprzeczonych - art. 230 k.p.c.). Należy także na podstawie art. 231 k.p.c. ustalać fakty na podstawie domniemań faktycznych (co jest określane jako stosowanie dowodów pośrednich). Po przeprowadzeniu w taki sposób postępowania dowodowego należy dokonać wszechstronnej oceny materiału dowodowego (art. 233 § 1 i 382 k.p.c.), uwzględniając zasady logiki, doświadczenia życiowego i ogólnej wiedzy historycznej. Chodzi oczywiście o ustalenie wynagrodzenia konkretnego pracownika, w jego indywidualnym stosunku pracy.

W ocenie sądu odwołujący nie może ponosić negatywnych konsekwencji braku możliwości pozyskania obecnie poświadczenia zatrudnienia w (...) w S. bezpośrednio od ww. pracodawcy. Zakład pracy obecnie już nie istnieje, a część dokumentacji pracowniczej uległa zniszczeniu.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy - na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. - zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.

(-) M. M. (1)